

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fieea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Fôe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua ôră
6 cr., a treia ôră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fieea
să se adreseze la «Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul V.

Blaș 23 Februarîu 1895.

Numêrul 8.

Matriculele de stat.

Față de bisericile patriei guvernele, cari au ocărmit țara dela 1868 încôce, au urmat în continuu o politică de — spoliațiune.

Autonomiile confesiunilor recepte au perdut multe din drepturile avute și garantate prin legi, ér biserica catolică, pe lângă toate sbuciumările sale, nici până astăzi nu pôte ajunge la autonomie. Și dacă se va urma politica de până acum, este probabil, că această biserică își va perde averile mai curând, decum își va câștiga autonomia.

În loc ca școlele susținute de biserică să fie ajutate necondiționat din vistieria statului spre a se puté desvolta în conformitate cu lipsele timpului de astăzi, ele saũ sunt sistate sub un pretext ori altul, saũ sunt paralizate prin școlele de stat și comunale, saũ sunt ajutate numai pe lângă condițiunea, ca o parte din drepturile exercitate asupra lor din partea bisericilor să trecă în mâna guvernului.

Spoliațiunea decât pe terenul scolastic este și mai mare pe terenul bisericesc. N'avem să ne cugetăm decât la sôrtea bisericii după introducerea legilor așa numite bisericesci, ca să ne putem face o iconă despre devastațiunea, ce o produce în sinul bisericilor sistemul liberal de guvernare din patria noastră.

Pentru executarea acestor legi se fac deja pregătirile de lipsă din partea ministrilor respectivi. Mai întâiu va fi

executată legea despre matriculele de stat. Acesta ne-a promis-o ministrul atât înainte alegătorilor săi din Bonyhád, cât și în ordonanțele, ce le-a adresat de curând cătră toate consiliile municipale.

De aceste ordonanțe voim să ne ocupăm și noi astăzi pe scurt, ca să vadă și cetitorii nostri, cum voesce ministrul de interne să-l fericescă cu matriculele de stat.

Până acum mai fiecare comună și-a avut matricula sa, ori matriculele sale, dacă a fost locuită de mai multe confesiuni. Acesta era o înlesnire foarte mare pentru cetățeni, cari dîlnic au lipsă de documente matriculare. De aci înainte înse se pôte întâmpla, ca și mai multe, ba chiar și 34 comune să aibă o singură matriculă. Își pôte deci ori cine închipui, ce greutate va fi acesta pentru cetățenii statului mai virtos în ținuturi, unde comunicațiunea este foarte neglăsă, cum este de exemplu în Transilvania!

Până acum matriculele le purtau preoții, a căror studiu îndelungate și creștere solidă religioso-morală oferia cea mai mare garanță, că aceste documente vor fi păstrate și pregătite cu acurateță și conștiințiositate. De aci înainte înse matriculele vor fi purtate, pe cum ne promite ministrul, în prima linie de vre-un membru al antistiilor comunale. Cine înse cunoșce corupțiunea, care domnesce în toți ramii administrațiunii politice din patria noastră,

pôte prevedé încă de pe acum, că matriculele acestea nu vor reprezenta fidel starea faptică a lucrurilor.

Până acuma matriculele se purtau de comun în limba cetățenilor respectivi și din partea preoților, cari în general nu se pun în conflict cu sentimentul național al credincioșilor. Pentru aceea numele familiilor românesci erau scrise în matricule așa, cum le scrie și pronunță Românii. Pe viitoriu înse matriculele se vor purta numai în limba magiară, și dacă considerăm șovinismul, de care este condusă totă ceta funcționarilor din țară, ne putem aștepta cu siguritate, ca numele cinstite ale Românilor să fie schimonosite atât de tare, încât să nu se mai pôta constata continuitatea familiilor românesci.

Prin acestea nu voim să dicem, că biserica va înceta a avé și purta matriculele sale. Biserica, care a introdus matriculele din punct de vedere mai înalt spiritual într'un timp, când statul nici nu scia, ce sunt matriculele, va purta și mai departe matricule întocmai ca și până acum. Dar aceste matricule vor avé valóre numai în fața bisericii și numai în afaceri spirituale ale credincioșilor. Înaintea forului civil înse matriculele bisericesci nu vor mai avé valóre de documente publice, cari să se pôta aduce ca probe depline în deosebitele raporturi sociale, familiare, militare etc. ale cetățenilor. În această privință vor servi ca documente publice numai matriculele de stat.

Feuilleton.

Din viața regelui Carol I al României.

(Fine.)

Apoi se suiră în trăsură și porniră prin mijlocul poporațiunii, căreia nici prin minte nu-i trecea, că persoana străină e domnitoriul ei.

Ei mână direct la prefectură. Aici prefectul rămase uimit, când Brătianu II spuse, cine e străinul. Se hotărî, să se păstreze și mai departe incognitul, ca nu cumva la vestea despre ajungerea lui Carol în România trupele turcesci, cari staționaũ la Ruseiuc sub comanda lui Amer Pașa, să trecă Dunărea. Brătianu merse apoi la telegraf spre a înconșciința locotenenta despre sosirea lui Carol. Acesta răspunse îndată, dând expresiune bucuriei, ce o simte acum, când au deja pe alesul Domn.

În restimpul acesta Carol însoțit de prefectul, care vorbea bine franțozesce, făcu o preambulare priu oraș. Prințului, care vinia din apusul împodobit și rînduit, orașul îi păru neglijat.

La întorcere află adunate la prefectură pe toate autoritățile cetății, cari auzind de

sosirea lui, se grăbiră a i-se presenta. Nu preste mult se sui cu Brătianu în o trăsură deschisă, la care erau înhâmați opt cai mici, și porniră mai departe cu noștea în cap.

Caii erau înhâmați la trăsură într'un mod de tot primitiv. În totă clipita te pomenia, că se rupe ceva. În schimb iase cei doi surugii, cari mânaũ vitejesc câte patru cai, făceau gură continuu spre a înfoca caii, cari înaintau în galopul cel mai selbatic.

Pe la 4 dimineața ajunseră lângă Jid, unde poposiră puțin, fiind ambii călători aprône înghețați. După o paușă de o jumătate de ôră plecară mai departe. Când se făcu dîună, ajunseră la Craiova capitala României-mici, unde îi aștepta lume multă, căci locotenenta avisase totă țara despre venirea Domnitoriului. La intrarea în oraș mulțimea erupse într'un hurra, care se părea, că nu vrea, să mai aibă sfârșit. Aici se opriră sub un „umbrar“ de crengi improvisat, și prefectul îi bineventă. Prințul Carol răspunse în franțozesce, esprimându-și bucuria, ce o simte vedându-se în mijlocul fiilor patriei sale. Aclamațiunii entusiaste acoperiră ultimele cavinte, și tinêrul principe a fost formal înundat de flori și cununii. Aci li-se servi dejunul, și după o paușă de

trei sferturi de ôră porniră mai departe. De astă dată căruța, care ducea pe prinț, era înconjurată de două companii de dorobanți.

Călătoria mai departe era triumfală. O mulțime de trăsuri urma pe prinț. Afară de aceea era un timp foarte frumos. Sorele încăldia amurțitele membre ale călătorilor, și natura întregă luase haină de primăvară.

Cătră amăzi ajunseră la Olt, de unde îi se desfăcea înainte ochilor panorama pitorească a orașului Slatina. Trecuți preste Olt într'o luntre împodobită cu verdețuri și cununii, se suiră într'altă trăsură, cu carea intrară în orașul frumos împodobit cu nenumărate arcuiri de triumf decorate cu portretul prințului.

Aci traseră într'o casă privată, unde li-se servi un dejun elegant, după care Carol primi autoritățile orașului.

Din Slatina el spedă următoarea depeșă tatălui său:

„Principelui de Hohenzollern în Düsseldorf.
„Din noua mea patrie trimit cu inima mișcată, dar veselă, prima salutare cordială scumpilor mei părinți și iubiților frați. Eũ mă voiũ preda cu tot sufletul acestei patrii, dar nu voiũ uita, să păstrez în inima mea cele mai prețioșe aduceri aminte și cele mai

Este deci de foarte mare importanță, să scim, ce atitudine să luăm față cu matriculele de stat.

Nu suferă îndoelă, că până când există legea despre matriculele de stat, noi trebuie să ne supunem ei. Înse când vor pune în praxă această lege, este datorința noastră, să ne îngrijim, ca legea să nu se eșecuteze în detrimentul nostru.

Înainte de toate trebuie să grijim, ca matriculele de stat să nu se folosească în scopuri de magiarizare. Pentru aceea va fi bine, ca ori ce Român, care va fi silit a prezenta datele de lipsă pentru matricule, să le dea scrise corect, mai virtos în ceea ce privește numele și conumele respectivei persoane, și să pretindă, ca numele să se inferască în matriculă așa, pe cum se scrie și pronunță românesc. În privința acesta vor pute fi de ajutorii credincioșilor noștri atât preoții cât și învățătorii români, cari și-au câștigat merite atât de frumoase pentru conservarea și dezvoltarea naționalității noastre, și cari și în această cauză nu vor lipsi dela postul lor cu sfatul și cu lucrul.

Apoi când se vor grupa comunele în cercuri matriculare, să apărăm atât în comune, cât și la comitate interesele poporului, ca acesta să nu fie silit a alerga cu multă pierdere de timp și de bani preste distanțe mari, până ce ajunge la oficiul, unde se poartă matriculele de stat. Asemenea să ne validăm dorințele noastre și atunci, când va fi vorba de designarea persoanelor, cari vor fi încredințate cu purtarea matriculelor de stat. Purtătorii de matricule între români să fie români, și încă români onorabili.

Acestea am aflat de lipsă a le îndigita de o cam dată.

Umplerea scaunului episcopesc de Lugos.

— Încă nici nu a ajuns scaunul acesta să fie vacant în totă privința, — mai restă adecă preconisarea fostului episcop de Lugos de mitropolit de Alba Iulia, — și se și încep combinatele referitoare la umplerea acelui scaun episcopesc, și încă din parte oficiosă. Lucrul se pare deci a fi serios. Semi-oficiosul „Magyar Értésítő” aduce adecă scirea, că mandatul de deputat al cercului Ceica va deveni disponibil, de orecă deputatul actual al acestui cerc, dl Silviu Rezei, în scurtă vreme va avea să fie numit episcop de Lugos. Ne pare bine, că părințescul nostru guvern se îngrijesc cu atâta râvnă și grabă de văduvita diecesă a Lugosului și nu o lasă trei ani în văduvie, pe cum a făcut cu archidieceasa. Îi dăm înse sfatul, ca pe sama diecesei să nu cerc mires prin buffetul parlamentului din Budapesta și să nu-și pună ochii pe un bărbat, căruia din trei recerinte la demnitatea episcopescă îi lipsesc patru.

Ori ce ar plănui părințescul guvern cu privire la umplerea scaunului episcopesc de Lugos, noi suntem pe deplin convinși, că alte cercuri hotărâtoare în cestiunea restaurării acestui scaun episcopesc au înaintea ochilor binele bisericii și al credincioșilor, era nu serviciile, cari le-a prestat ori le va presta unul ori altul guvernelor liberale și șoviniste.

† Archiducele Albrecht.

Nu a pornit pe neașteptate în toate părțile scirea despre mărtea archiduceului Albrecht întâmplată în 18 a c. Lumea era adecă informată despre aceea, că o gravă aprindere de plămâni a aruncat la pat pe bătrânul beliduce glorios al monarhiei noastre. Cu toate acestea jalea pentru decedarea lui e pretutindenea adâncă și sinceră, luându-se afară unele cercuri unguresci.

Archiducele Albrecht s'a născut în 3 August 1817. A fost fiul cel mai bătrân

al învingătorului dela Aspern archiduceului Carol și al archiducesei Enrieta n. princesă de Nassau-Weilburg. În crescerea lui s'a pus mai mare pond pe specialitatea militară, dar fără ca să se negleze cultura științifică generală. În 1837 a intrat tinărul archiduce în serviciu militar activ ca comandant de bataillon la reg. de inf. 13 în Graz. În 1839 a fost transferat la reg. 4 de cuirassieri și în vara aceluia-și an a petrecut mai multe luni în misiune diplomatică în Berlin și Petersburg. În 1840 a fost numit general-maior și brigadier în Graz și a luat apoi parte de două ori în manevrele din Italia conduse de mareșalul Radetzky. În 1843 a înaintat la rangul de mareșal locotenent și a fost transferat la comanda generală din Moravia, unde întâia dată a condus el însuși manevre militare. În 1844 a fost numit comandant general în Viena. În toate oficiile acestea a dezvoltat zel mare întru perfecționarea trupelor, în fruntea cărora era pus.

În 1 Mai 1844 s'a căsătorit cu princesa Hildegarda, una din ficele regelui Ludovic I de Bavaria. Din căsătoria asta, care a încetat în 1864 în urma morții archiducesei Hildegarda, s'au născut trei copii: ducesa Maria Teresia de Württemberg, mai departe archiducele Carol Albert, carele înse a murit deja în vîrstă de un an și jumătate, și archiducesa Matilda, carea, pe cum știut este, a murit în 1867 în urma ranelor, cari le-a primit aprindându-i-se hațnele.

În 14 Martie 1848 a cerut archiducele Albrecht dispensarea sa dela oficiul său din Viena și în luna următoare s'a dus în cuartierul mareșalului Radetzky în Italia superioară. Deja în lupta din 6 Maiu dela Santa Lucia și-a câștigat el vadă mare prin curaj și sânge rece. În Decembre a fost pus în fruntea diviziei prime a corpului al doilea. Divizia asta a format în 1849 avangarda austriacă în contra armatei piemontese. Deja în trecerea trupelor preste Ticino și în lupta dela Gravellone și-a manifestat archiducele curajul său estraordinar, ér la Mortara (21 Martie)

multămitore sentimente față de țara mea. — Puțin mai înainte a fost în Slatina o primire foarte cordială. Măne va fi sosirea la Bucuresci.”

La 2 ore d. a. plecară însoțiți de o suită din ce în ce tot mai numărösă. Apröpe de Pitești întâlniră al doilea regiment de infanterie, care mergea către Bucuresci. După ce Brătian notifică comandantului sosirea lui Carol și ființa lui de față, acesta comandă îndată prezentarea armelor.

Carol se scoborî din trăsura și înaintă în vestiminte civile și avënd pe cap o pălărie mică, spre colona dreptă, unde primi raportul colonelului. Apoi trecu de-a lungul frontului salutat de soldații cu însuflețite hurra. Aceștia purtau pantaloni roși și mantale vișetii și păreau cam neglijați; chiar și ținuta lor lăsa mult de dorit. Asemenea nici ofițerii nu făceau o impresiune mai bună. Preste tot regimentul era o imitație slabă a armatei franceze.

De abia suit în trăsura Carol se întörse către Brătian și-i dișe: „Entusiasmul, cu care m'au salutat soldații, m'a uimit; gândesc înse, că dacă voiă lua armata sub grijea mea, vor avea altă înfățișare.”

Într'acestea le veni înainte o ceta de călăreți, în fruntea cărora era dnul Davilla.

Nu preste mult apărură Piteștii cu podgoriile sale frumoase, Bucegiul cu vârful său înalt, și munții acoperiți cu neua al Muscelului. Încă de departe prințul putu să observe un mare arc de triumf, lângă care era adunată o mulțime de ömeni.

Primirea dela Pitești a fost imposantă. Prințul a fost așteptat cu musică și cu vorbiri, primarul îi presintă pe o tasă de argint pâne și sare după datina străbună, și fetițe îmbrăcate în alb acoperiră trăsura cu flori. Tot aci se presintă prințului generalul Goleșcu, membru al locotenenței domnesce, și Ion Ghica, ministrul afacerilor străine. Prințul le întinse mâna plin de bucurie, vesel, că a putut saluta pe doi membri ai guvernului. După ce l-au fost prezentați și alții din autoritățile orașului, prințul luă loc cu Ion Ghica și cu Goleșcu într'un echipaj prințiar tras de opt cai și porni prin orașul împodobit serbătorește cu stöguri și cu ghirlande și cununii de flori. În tot percursul era salutat de public, ce doria să-l vadă, și din ferești îi arucau în trăsura flori și porumbi.

După o călătorie de o oră ajunseră la Goleșci, lögănul familiei Goleșci, renumite prin patriotismul și abnegațiunea sa. Aci îl întâmpină pe prinț mama Goleșcilor, o venerabilă matrönă în vîrstă de 76 ani, încunjurată de nepoții și nepötele sale. Nobilele și clasicile trăsături din fața ei aducea aminte marea-i frumseță de odată. Deosebit atrăgea luarea aminte a prințului Dna Davilla cu simetria și espresiunea trăsăturilor ei.

După cină prințul se ocupă pentru întâia dată cu afacerile țării sale. El subscrise decretul de agrățiare a mitropolitului Calinic Miclescu, cel ce se puse în fruntea răscolăților când cu turburările din Iasi dela 15 April. Dimitrie Sturza presintă

prințului programul primirii sale în Bucuresci, dându-i să înțelgă, că multora le-ar plăcé, ca el să se presinte în uniformă de general român, la ceea ce prințul nu se învoi.

Preste tot acești trei bărbați făcură asupra prințului cea mai bună impresiune.

În dimineața următoare la 8 ore călătorie a fost reîncepută. Înainte de despărțire Carol multămi Dnei Goleșcu și familiei Racovița pentru nespusă ospitalitate, cu care l-au încunjurat.

Căruța, în care ședea Carol, era împodobită cu cununii de flori și era trasă de doispredece cai, mânați de trei postilionii îmbrăcați în costume multicolori. Trăsura era încunjurată de o ceta de călăreți și urmată de mai multe ca 20 de alte trăsuri. Prin toate comunele, prin cari treceau, erau porți triumfale, și erau salutați cu multă însuflețire de poporațiune.

Calea era foarte bună. Ei percurgeau mai mult ca 20 chilometri pe oră. Și cu cât se apropiau mai tare de Bucuresci, cu atâta li-se înmulția escorta.

După ce trecură prin Gaiesci, ajunseră în Ghergani, unde familia lui Ioan Ghica îi predete buchete de flori. În Ciocănesci îl întâmpină ministrul de interne Demetriu Ghica, care avea acolo moșie. Aci poposiră puțin, și prințul își schimbă hațnele pline de pulvere și luă frac, cordon și cravată albă.

Rugarea de a îmbrăca uniforma română a fost din nou repetată, dar fără succes.

și la Novara (23 Martie) s'a vădit de beliduce cutezători și circumspect. După învingerile acestea a fost numit commandeur al ordului Maria Teresia.

După închierea campaniei în contra Piemontului archiducele Albrecht a fost trimis la Mainz de guvernator al acestei fortărețe, era în scurtă vreme, în Martie 1850, de comandant în Boemia înaintând la rangul de general de cavalerie. În toamna anului 1851 a fost numit guvernator civil și militar al Ungariei cu reședința în Budapesta. În calitate asta a condus el și mobilizarea din Ardeal și Bucovina pe timpul războiului din Crimia. Era pe timpul războiului Austriei în contra Franței și Piemontului a fost destinat, să fie conducătorul armatei dela Ren și a condus continuarea inarmărilor de lipsă. După terminarea campaniei italiene s'a întors pe scurtă vreme în stațiunea sa din Budapesta, dela care la propria dorință a fost dispensat în 1860. În vara următoare a inspecționat trupele în diferite părți ale imperiului, era apoi a primit pe doi ani oficiul de comandant al corpului al 8-lea în Vicenza. În 4 Aprilie 1863 împăratul l-a numit mareșal și l-a încredințat presiul în comisiile instituite pentru organizarea armatei, pe cum și alte afaceri militare importante. În anul 1866 a fost el comandantul armatei sudice în războiul în contra Prusiei și Italiei. Lumea l-a onorat cu aposiția „învieătorul dela Custozza” pentru concepția strălucită a acestei lupte și pentru executarea ei genială în contra unui inamic mai bine de două ori mai puternic (85,000 de Austriaci în contra la 218,000 de Italiani). Archiducele Albrecht în lupta acesta a nimicit armata italiană. A primit ca răsplată marea cruce a ordului Maria Teresia. După desastrul dela Königgrätz al armatei nordice archiducele Albrecht numit fiind comandant al tuturor trupelor în scurtă vreme a adunat la Dunăre o armată de 200,000 de ostași, dar n'a intrat cu ea în acțiune, pentru că războiul s'a sfârșit în 23 August închiându-se pacea dela Praga.

În 1869 archiducele Albrecht a fost numit inspector general al armatei. În oficiul acesta și-a dobândit el de atunci merite nepăritore în reformarea armatei. Fărte adese ori a inspecționat el în diferitele părți ale monarhiei manevrele militare, pentru ca din experiență proprie să se convingă despre valoarea reformelor realizate și despre lipsa altor reforme nouă. Însușirea armatei pentru supremul său comandant s'a manifestat mai ales în 1877 și 1887 cu prilejul jubileului de 50 și apoi de 60 de ani al serviciului lui militar. Străinătatea încă a recunoscut talentele strategice ale decedatului archiduce: el a fost general mareșal rusesc și prusesc și proprietariu la două regimente rusesci, unul prusesc, unul bavarez și unul saxon.

Literatura militară încă a îmbogățit-o archiducele Albrecht cu mai multe opuri, din cari unele s'au tradus și pe limbi străine. Era în timpul său liber se ocupa și cu promovarea științelor și artilor, și de aceea academia de științe din Viena l-a înșirat între membrii săi onorari.

Că decedatul archiduce a fost în totă viața sa un fiu fărte credincios al s. bisericii, e lucru cunoscut: el și în privința asta a fost un reprezentant și păzitoriu credincios al tradițiilor dinastiei de Habsburg.

De archiducele Albrecht rămâne numai o fiică, archiducesa Maria Teresia măritată după prințul Filip de Württemberg. Din căsătoria asta s'a născut archiducelui Albrecht trei nepoți. Un al doilea părinte a fost archiducele Albrecht orfanilor fratelui său decedat Carol Ferdinand. Acești orfani, archiducii Frideric, Carol Ștefan și Eugen și regina regentă a Spaniei Maria Cristina, se și purtau cu adevărată alipire față cu unchiul lor Albrecht.

În anii din urmă archiducele Albrecht petrecea vara în otelul din Alpi „Madonna di Campiglio”, era ierna în castelul din locul de cură climatică Arco din Tirolul de mătădi. Aci l-a ajuns și mărtea.

În veci amintirea lui!

Revista bisericească.

Roma.

Între Vatican și între guvernul rusesc era să se nască un conflict din cauza unui membru al familiei Tolstoi. Acesta fiind preot schismatic a petrecut vre-o câteva luni în Roma, a învățat dogmele bisericii catolice și s'a făcut preot catolic. Înțelegând despre lucrul acesta sinodul din Petersburg a excomunicat pe contele Tolstoi, era guvernul rusesc s'a tânguit în Vatican pentru primirea preotului infidel (?) și a postit depărtarea lui din Roma. Papa spre a evita conflictul a sfătuit pe noul convertit, să meargă la Paris, ceea ce el a și făcut-o. Astfel prudența Papei a evitat nascerea unui conflict, a cărui urmări triste aveau să le suferă mai ales catolicii din Rusia.

În 17 a c. Sfinția Sa a primit în audiență preste 400 de peregrini italiani din Veneția și Emilia.

Franța.

Se credea, că după atentatele număröse și după scandalele panamiste se va fi convins ori care frances, că desconsiderarea principiilor religioase în viața publică ca și în cea privată duce la ruina. Desbaterea budgetului cultelor arată, că o parte mare a deputaților nu a voit să învețe nimica din cele pățite. În ședința din 16 a c. a camerei Chavin a propus, să se ștergă cu totul din budget poziția pentru cult nereflctând, că statul, când a pus mâna pe averile bisericesci, a luat asupra și obligămintul de a suporta cheltuelile cultului. Propunerea lui Chavin a fost respinsă. Fauré propune, ca guvernul prin o lege despre asoțieri să prepare separarea bisericii de cătră stat. Ministrul președinte declară, că acesta ar fi o provocare, care ar pune în agitație țara întregă. Guvernul rămâne pentru pace, deorece nu a sosit încă timpul pentru aducerea legii de asoțiere. Adecă și guvernul e pentru despărțirea bisericii de cătră stat, numai cât de present nu crede, că timpul ar fi oportun.

Revista politică.

Afaceri interne.

Luni s'a terminat desbaterea budgetului ministrului de finanțe. Propunerea opoziției de a impune dare pe operațiunile dela bursă și de a cassa abuzurile, ce le provocă agenții bursei spre nefericirea multor familii și spre ruina țării, a fost respinsă din partea majorității.

După proiectul de lege prezentat de cătră ministrul de finanțe bilanțul budgetului pe 1895 prezintă totalitatea venitelor în sumă de 468.550,257 fl., era a cheltuelilor în sumă de 468.526,061 fl., așa dară totuși este (pe hârtie) un escedent de 22.196 fl.

Atât camera deputaților, cât și casa de sus și-au exprimat în ședința de Marți condolența asupra morții archiducelui Albrecht.

La propunerea deputatului Eadrey Gyula deputații au cedat diurnul lor de pe o și pentru ajutorarea lipsiților din Alfold.

Carol se opuse rugării acestuia și promise, că nu o va lua, decât la prima revistă militară.

După ce gustară ceva, porniră mai departe preste șesuri spre București.

În scurt se vedură turnurile bisericilor din București și mănăstirea dela Cotroceni, și o masă mare negrie: era populațiunea Bucureștilor, carea ieșise înaintea lui cu mult mai încolo de păduricea Băneasa.

Ajuns aci, primariul cetății Dimitrie Brătian, fratele lui Ion Brătian rămas la Pitești, predede prințului chieile cetății pe o periniță de mătăsa roșie ținând o înfocată vorbire de bineventare.

Carol răspuse franțozesce în cuvinte pline de un cald sentiment, exprimându-și firma speranță, că greaua misiune, ce a luat-o asupra sa, crede, că cu ajutorul lui Dumnezeu o va și implini spre fericirea României.

Glasurile alor 30 de mi de omeni acoperiră cu puternice aclamațiuni cuvintele lui.

Dar de abia își sfârși Carol vorbirea, și se porni o ploică, pe carea câmpurile însetate ale României o așteptau de trei luni. Întimplarea acesta făcu o fărte bună impresiune asupra populațiunii, căci și Românii ca și celealalte nămurii din răsărit ved în plouă norocul cel mai mare, și de aceea bineventarea lor cea mai mare și mai frumoasă e de a stropi apă în calea șpelui.

Întimplarea acesta aduse aminte lui Carol de o călătorie, ce o făcu la 1861 în Africa. Atunci chiar pe când intră într-o oasă, începu a ploua, pentru care lucru Arabii începură a-l săruta mânilor și piciorilor.

După primirea dela Băneasa prințul se sui într-o trăsura de gală trasă de 6 cai albi. În aceeași trăsura luară loc generalul Goleșcu, Ion Ghica și de Werner. Înaintea lor mergea un regiment de soldați, urma ministrul de interne, primariul capitalei, prefectul poliției, trăsura prințiară și suita compusă din ofițeri de tôte armele îmbrăcați în uniforme fărte strălucitoare. Cortejul intră în București pe podul Mogoșoi, ați Calea Victoriei, piața teatrului, unde prințul a fost formal acoperit cu flori, și se îndreptă spre Mitropolie, unde îi aștepta primarele Nifon cu tot clerul, îmbrăcați în ornate scumpe. Ajuns aci Mitropolitul îi întinse spre sărutare crucea și Evangelia, apoi luându-l de braț îl conduse în biserică, unde se cântă doxologia cea mare de un frumos cor de bărbați.

Sfârșindu-se doxologia, merseră cu toții la Cameră, unde prințul depuse jurămintul în fața Mitropolitului, a deputaților și a membrilor guvernului. Entusiasmul publicului, când auți pe tinărul prinț pronunțând în romănesce „Jur!” nu se pôte descrie.

După depunerea jurămintului presidentul camerei îi adresă o alocuțiune plină de avnt, la care Carol răspuse în franțozesce. Apoi se duse la palat, unde veniră membrii ministeriului și alți onorațiori, și se făcu revista trupelor din garnisooă.

La 6 ore se servi dinerul cu 30 de tacămuri, și cătră sară prințul făcu o preumblare prin orașul iluminat.

Vineri s'a început dezbaterile apropiate.

Guvernul a făcut de nou încercări de a mijloci fuzionarea partidului național cu cel liberal, dară și de astădată fără de succes. Guvernul a poftit, ca partidul național să-și schimbe atitudinea și programul în ceea ce privește afacerile militare; conducătorii acestui partid înseamnă răspuns, că ei nu modifică absolut nimica din program, și astfel ori ce negocieri ulterioare au trebuit să înceteze.

Deputații Sași spre a-și justifica rămânerea lor în partidul guvernamental și sub Bánffy au ținut adunări populare în Sibiu și Brașov. La adunarea din Sibiu au luat parte vre-o 600 de alegători, înaintea cărora și-au ținut darea de seamă deputații Schreiber și Meltzl. La propunerea lui dr. Wolff s'a votat încredere deputaților, și ei au fost îndrumați a rămâne în partidul liberal, cât timp vor pute promovă interesele poporului săsesc indicate în programul din 1890. La Brașov s'a ținut adunarea în 15 a. c. Aici partidul Sașilor tineri numiți „Verdi” a pretins, ca deputații lor să iasă din partidul guvernamental. Propunerea aceasta, ce e drept, a fost respinsă, dară numai cu o majoritate de 6 voturi, votând pentru ea 248, era în contra ei 254 alegători.

Până acum guvernul Bánffy a făcut Sașilor o singură concesie. Anume la rugarea consistoriului bisericii săsesci a permis, ca în mai multe comune preoții și predicatorii luterani să poată funcționa și ca învățători poporali.

Între cele trei fracțiuni ale partidului independentist ruptura devine tot mai mare. Ansă la acesta a dat mai ales alianța unor independentiști cu cabinetul Wekerle în cestiunea reformelor politice-bisericesci. Deputatul Lits a ieșit din partid și probabil va fi urmat și de alții, dacă se va continua politica de duplicitate a conducătorilor partidului.

România.

Crisa economică, ce apasă întrăgă Europa, a fost resimțită și de poporul din România. Seceta din vara trecută a fost o adevărată calamitate pentru poporul dela țară.

Guvernele României spre a ameliora bunăstarea poporului au construit numeroase căi ferate, au încurajat și favorizat industria și în timpul din urmă au încheiat convențiuni comerciale, cari deschid piețele străinătății pentru produsele agricole ale României.

Guvernul actual spre a da avânt industriei naționale, spre a înmulți averea reală a țării și spre a preveni crizele economice și financiare a prezentat corpurilor legiuitoare un proiect de lege despre exploatarea minelor. Prin exploatarea minelor se vor pune la îndemână bogățiile subteranului, și se va oferi material ieftin, care acum se procură din străinătate cu prețuri de tot mari, pentru es. cărbuni de pătră etc. Exploatarea minelor se va concede întreprinzătorilor, cari pot să fie și străini, nu numai cetățenii români.

Opoziția liberală combate legea minelor sub cuvântul, că prin ea țara se va umple de străini; afară de aceea se

violază articolul 7 al constituțiunii, care interzice străinilor proprietatea de imobile rurale. La aceste obiecțiuni răspund părtinitorii legii, că companii străine au construit și căile ferate, cari adă sunt în mâinile statului. Dela străini au învățat Românii multe lucruri bune și folositoare și astfel vor învăța și exploatarea minelor; mai departe exploatarea e împreună cu mare risic, la care înseamnă numai capitaliștii exploatare sunt espuși. Ca să se eviteze violarea articolului 7 al constituției, la străini li-se concede exploatarea cutării mine numai pe 75 ani, ceea ce nu e echivalent cu alienarea perpetuă a imobilului. Luptele decurg cu mare înverșunare atât în parlament, cât și prin întrunirile publice, arătând conservatorii avantajele legii proiectate, era liberalii pericolele, ce le poate aduce ea pentru țară.

Germânia.

În ședința din 16 a. c. a dietei prusiane s'a început dezbaterile bugetului de interne. Cu ocaziunea acesta deputații poloni au pretins, ca guvernul să iea măsuri în contra reuniunii de germanizare înființate în părțile orientale ale imperiului. Ministrul de interne Köller în loc de a lua în considerare dreapta pretensiune a Polonilor, a declarat, că reuniunea aceea nu are caracter agresiv, ci din contra presa polonă agitază în contra Germanilor. Deputații poloni au respins învinuirile, că Polonii ar avea de cuget înființarea mării Poloni ori desfacerea de către imperiul german.

Săciteri recomandă purtarea prevenitoare și onestă a Polonilor și recomandă buna înțelegere între ei și între Germanii.

Parlamentul imperial a primit Mercuri fără dezbateri și în a treia cetire proiectul prezentat de „Centru” pentru abrogarea legii, care interzice petrecerea Iesuiților în Germânia. Parlamentul la insistența Centralului și în anul trecut a hotărât abrogarea legii contra Iesuiților, dară consiliul federal al imperiului nu a aprobat hotărârea parlamentului, și astfel numai Redemptoriștilor li-se concese așezarea în Germânia, fiind că mai înainte și ei erau eschiși din motivul, că ar fi o societate afină cu a Iesuiților. Ce va face consiliul federal față de repetita hotărâre a parlamentului, nu se știe, dară se speră, că și el își va da consensul la reînțorcerea părinților Iesuiți.

Belgiu.

Guvernul belgian a propus parlamentului anexarea fără amânare a statului Congo din Africa. Causa, pentru cari se urgiteză anexarea, sunt organizarea internă a statului Congo, care lasă mult de dorit, expedițiunea în contra Arabilor, construirea de căi ferate. Colonia din Congo nu va fi considerată ca parte integrantă a Belgiului, ci numai ca dependentă de Belgii. Guvernul crede, că prin anexare influența Belgiului în afacerile internaționale va crește.

Tot în cestiunea statului Congo Belgii a încheiat o convențiune cu Franța, care, pe cum se pare, nu e pe placul Angliei. Secretariul de stat al Angliei Grey a declarat în parlamentul engles,

că puterile europene nu au cunoscință despre anexarea statului Congo, nici despre convențiunea dintre Belgii și Franța. Altcum guvernul britic nici când nu a recunoscut Franței dreptul de a ceda Belgianilor statul Congo.

Bulgaria.

În tinerul principat lucrurile se tot incurcă. Stambulov, de când a fost dimitis din ministeriu, agitază în contra principelui, Zancov, căruia i-s'a dat libertatea de a se întorcede în patrie, se poartă ca agent al Rusiei, prin ce provocă spiritele, era cabinetul Stoilov, în sinul căruia domnesc divergențe de păreri, nu are tăria de a fi domnul situațiunii.

În săptămâna trecută s'a lătit faima, că principele Ferdinand ar fi renunțat la tron și s'ar fi dus în România. Faima acesta a fost neadeverată.

Se anunță, că Zancov ar fi propus principelui, ca să dimită guvernul, să disolve sobrania și să escrie alegeri nouă. Până atunci să încredințeze conducerea afacerilor publice unui guvern provisor compus din capiți tuturor partidelor. Să meargă o deputațiune mare la țarul spre a-l ruga, să recunoască de principe pe Ferdinand, obligându-se Bulgaria a urma în politica esternă îndrumările date din St. Petersburg.

Se vorbește, că Zancov, pe care principele nu de mult l-a agrățiat concedându-i întorcederea în țară, ar fi înscenat o conjurațiune cu scopul de a alunga pe principele Ferdinand și de a supune Bulgaria cu totul Rusiei. Principesa Clementina de Coburg, care se află în Abbazia, înțelegând despre ceea ce se petrec în Bulgaria a grăbit spre Sofia, spre a mijloci o împăcare între principele și între fostul ministru Stambulov, dela care împăcare ea așteptă mult. Poate, că nu sunt adevărate toate scirile referitoare la Bulgaria, din ele înseamnă totuși se poate deduce, că acolo nu stău bine lucrurile.

La cestiunea noastră.

De când în România a devenit mai intensivă mișcarea în favorul nostru, guvernul magiar a detras debitul postal pentru cele mai multe diare din România, ba a dat ordin, să se desfacă chiar și epistole și pacheturi venite la adresa privaților, dacă ar fi suspecte, că conțin scrieri oprite. Dl V. A. Urechia a interpeiat în cestiunea acesta pe ministrul de esterne al României, care a răspuns, că prin ordinul guvernului ungar nu se vatămă convențiunile încheiate între România și Austro-Ungaria. Afară de aceea fiesce care guvern are dreptul de a impede, să între în țară scrieri periculoase. Se pare înseamnă, că interpelarea diui Urechia nu a rămas fără efect, căci pe cum scrie „Gazeta Transilvaniei”, secretariul legațiunii austro-ungare din Bucuresci dl Grabczowski a fost Duminecă la Brașov spre a-și lua anumite informațiuni dela posta de acolo.

Foile unguresci au lătit faima, că la inițiativa ligii s'ar fi pus la cale redactarea unei petițiuni la Monarchul pentru agrățierea condamnaților nostri politici, care petițiune avea să o prezenteze Maiestății Sale I. P.

nostru Mitropolit Dr. Victor Mihályi. cum aceleși foi desmint faima nefundată țită de ele.

E cunoscut, că damele române aranjă o mare tombolă la Bucuresci în favorul familiilor condamnaților nostri politici. Acest act nobil și umanitar a fost salutat cu bucurie de toate inimile generose. Din Transilvania încă s'au colectat multe obiecte pentru nobilul scop, dar nu au putut ajunge toate la destinațiunea lor din cauza, că în unele locuri ultrazelul auctorităților administrative a confiscat obiectele colectate. Ce e mai mult, oficiul pretorial din Rodna a condamnat la carcer pe dómnele și domnii, cari au colectat. Contra condamnărilor s'a făcut apelație, și credem, că forurile superioare nu vor aproba pedepsirea binefacitorilor.

Pentru ca spiritele să fie în agitație permanentă, grijesc cei dela putere. Pe cum petim în „Tribuna“, învățătorii Istrate din Boița a fost aruncat la Sibiu în carcer preventiv sub cuvânt, că la Crăciun ar fi agitat în biserică în contra statului. Tribunalul din Dej în 16 a. c. a condamnat pe preotul Constantin Iuga la o lună închisore de stat și 100 fl. amendă pentru delictul de agitare în contra Magiarilor.

Inteligentul preot din Tūr (lângă Blaș) Ioan P. Pécurariu și bravul învățător Georgiu Făgărășan sunt acușați la tribunalul din Alba-Iulia, că agitază pe Români în contra Magiarilor din Tūr. Agitația Românilor ar sta în aceea, că poporul cântă cântece naționale. Pe cum suntem informați, nu Români vatemă pe Magiari prin cântări, ci aceștia insultă pe Români. Pentru constatarea lucrului tribunalul din Alba-Iulia a trimis la 17 a. c. în Blaș pe judele de instrucție Oelberg. S'au ascultat la 40 de persoane. Deunțătorii, cari pun la cale atari investigații și procese, cred, că își câștigă merite patriotice, dară se însă: ei prin de acestea numai turbură pacea și buna înțelegere dintre cetățenii de diverse limbi.

Colecta pentru gimnasiul din Blaș.

Suma din nrul 7.	fl. 20841.02
Ioan Cherebeț preot în Almaș dela:	
Ioan Cherebeț	fl. 2.57
Ioan Toth	„ —.20
Demeter Ștefan	„ —.10
Ioan Boeriu	„ —.15
Gavril Camaran	„ —.15
Ioan Bozga	„ —.10
Gavril Bozga	„ —.20
Petru Climpa	„ —.20
Georgiu Dragoș	„ —.20
Luca Bozga	„ —.15
Flóre Sujugan	„ —.15
Ioșif Frite	„ —.15 fl.
Biserica gr. cat. din Cristelec	fl. 1.—
Aurelia August Pop măriș.	„
Petricaș lei 20.—	fl. 9.60
„Făgetana“ institut de credit și economii în Făget a colectat dela:	
Dionisiu Păscuț	3.—
Romul Radulovici	„ —.50
Sebastian Olariu	„ 3.—
Inocențiu Bogdan	„ 1.—
Dionisiu Feneș	„ 1.—
Iacob Bordan	„ 2.—
George Popovici	„ 3.—
Azentiu N.	2.— fl.
Dr. Dănilă Fireza preot în Logoș	fl. 3.—
Gavrilă Lazăr protopop în Szaniszló	fl. 10.—

Simeon Pop vprot. Arieșului a mai colectat:

1. Din Ghiriș-Sâncraiu dela:	
Vasilii Murășan	„ 1.—
Ioan Giurgiu jude	„ 1.—
Ioan Magurian	„ —.50
Augustin Moldovan	„ —.50
Lica Copilu Lem.	„ —.50
Demetriu Petricăș	„ 1.—
Biserica gr. cat.	„ 3.— fl.
7.50	
2. Din Ciciu dela:	
Parochia gr. cat.	„ 2.—
Atanasiu Pop paroch	„ 1.— fl.
3.—	
3. Din Căcova Aiudului dela:	
Traian Fodor preot	„ 1.—
Oniga Indreiu	„ 1.—
Costan Alexa	„ —.50
Popa Iovu	„ —.20
Costan Todor	„ —.30
Toma Gavrilă	„ —.20
Groza Georgiu	„ —.10
Oniga Georgiu	„ —.40
Gligor Ioan	„ —.50
Victor Șerban	„ —.50
Oniga Constantin	„ —.50
Groza Vasilie	„ —.50
Man Georgiu	„ —.50
Han Todor	„ —.30
Han Ioan	„ —.20
Groza Eugenia	„ —.20
Iuonaș Ioan	„ —.50
Costan Todor I. Filip	„ —.30
Toma Gavrilă	„ —.20
Dela mai mulți poporenți	„ 6.90 fl.
14.80	
Suma fl.	20909.74

Noutăți.

Din arhiepiscopie. On. Mihail Popescu absolvându-se dela administrarea parochiei Măgura din tractul Indolului, s'a denumit administrator pentru parochia Seplacului cu fiilele aparținătoare din tractul Fărăgăului.

Intru mărirea lui Dumnedeu. Pe sama s. bisericii din Bicaz protop. Giurgeului au donat următorii poporenți: Nicolae Tăpeș Băbescu două clopote în preț de 700 fl.; Iuon Tătar și Tóder Oniga o icônă a Preacuratei V. Maria în cadru mare aurit în preț de 30 fl.; Tóder a Catrinei un felon în preț de 55 fl. cu menirea, ca fungentul preot la mutarea sa din această viață să-l ducă cu sine în mormint; Ana Gărbuleț o cruce de metal în preț de 20 fl., Neculae M. Cifrea curator primar un prapor în preț de 12 fl., Iuon Tăpeș a Catrinei un prapor în preț de 8 fl. — Credincioșii tineri din parochia M. Căpuș au cumpărat un rind de vesminte bisericesci cu toate, cele ce se țin de ei, în preț de 40 fl. contribuind: Ciortea Panfil fl. 6.50, Nistor Măterenga servitoriu fl. 4, Ștefan Popa servitoriu fl. 4, Todor Salca fl. 2.50, Nicolae Florea I. Ales. fl. 2.50, Iosif Crișan fl. 2.50, Iacob Cămpean fl. 2.50, Isidor Cămpean fl. 2.50, Dumitru Cămpean servitoriu fl. 2.50, Mihailă Farkas servitoriu fl. 2.50, Ioan Vasincu servitoriu fl. 1, George Chiorean servitoriu fl. 1, Panfil Breazu servitoriu fl. 1, Iulius Lazar fl. 1, Ioan Lazar I. Todor fl. 1, Todor Lazar I. Mihailă fl. 1, George Antal fl. 1, Alimpie Handrea servitoriu fl. 1, Todor Lazar jude-comunal a cumpărat un stichariu cu 6 fl. Niace femeii evlavioase au cumpărat un patrachir cu 8 fl. contribuind Veronica Florea fl. 1, Maria Florea I. Milton fl. 1, Finica Ciortea fl. 1, Dița Salca fl. 1, Elisaveta Salca fl. 1, Anica Crișan fl. 1, Sofia Lazar fl. 1 și jună Anica Tođoran servitoare fl. 1.

Concurs. La parochia Fiea-de-sus în protopopiatul Turdeii se eșcrie concurs cu termenul de 15 Martie a. c. pe lângă emolumentele: 1. Casă parochială cu 2 încăperi și superedificatele economice de lipsă; 2. porțiunea canonică: arătoriu și fnaț 32 jug 333° cu venit catastr. de 77 fl. 54 cr.; 3. câte 66 ferdele (a 16 cupe) de bucate și 66 zile de lucru; 4. stola îndatinată.

Aviz. Reamintim publicului interesat, că proxima adunare generală a Reuniunii femeilor române gr. cat. din Blaș se va ține Duminecă în 24 Februarie a. c. imediat după s. Liturgie.

Proces amănat. Pertractarea procesului intentat mai multor domni români die Turda și jur s'a amănat de pe 5 pe 19 Martie a. c.

Dr. V. A. Urechia, președintele Ligii în o scrisore către „P. Lloyd“, declară de scornitură scirea răspândită de foile magiare, că dñsul ar avé să vină incognito prin Transilvania și Ungaria.

Ministrul de culte și luteranilor. Superintendentul luteran din Ungaria s'au prezentat în 15 a. c. în corpore la ministrul Wiassics spre a-l aduce omagii. În răspunsul dat la vorbirea superintendentului Zelenka ministrul mulțămind pentru binevoitorea atențiune a declarat, că promovarea intereselor bisericii evangelice îi va fi o grijă de căpetenie. Scim noi bine, că guvernele liberale poartă grijă deosebită de protestanți, ca aceștia să le facă serviții politice.

Redactorului dela „Magyar Allam“ de curând condamnat încă i-au sosit număröse adrese de încurajare, dintre cari unele le-a și publicat în fõe. Vom vedé, că ore procuratura din Budapesta fi-va așa de zelosă ca cea din Cluș.

Dr. Svetozar Miletici, distinsul naționalist al Sěrbiilor și-a serbat la 22 a. c. aniversara a 70-a a zilei saie natale. Cu această ocaziune a primit număröse gratulări nu numai dela Sěrbi, ci și dela mulți Români. Miletici ca deputat dietal și redactor la „Zastava“ a lucrat mult pentru deșteptarea conștiinței naționale în Sěrbi și pentru organizarea lor politică. Intențându-i-se diverse procese de presă, a fost aruncat cu anii în temniță, prin ce s'a ruinat și trupeșce și s'a alterat și în privință psihică. Ađi poartă grijă de ei consăngeniul lui din Neoplanta.

Țarul și nihilistii. Mulți credeau, că tinerul țar Nicolae II va schimba sistemul de guvernare introducând și în Rusia constituționalismul. Țarul înse afă de mai salutară pentru imperiul său autocrația. El ca și antecesorii săi a declarat-o acesta pe la finea lunii trecute înaintea unei număröse deputațiuni din Caucas, care a venit, să-i aducă omagii. De atunci nihilistii mai în fiecare și îi trimit lui Nicolae II epistole amenințătoare. Pe cum se anunță din Petersburg, acolo a produs mare senzație arestarea unui gardist chiar în momentul, când a voit să introducă în cabinetul de lucru al Țarului unele sculpturi în oțel, cari reprezentau asasinarea înspăimintătoare a țarului Alesandru II. Pe o sculptură de acesta în locul chipului lui Alesandru era chipul actualului Țar.

Liga secușcă. Pentru promovarea intereselor culturale și economice ale Secuilor ei au hotărit, să-și înființeze o ligă cu sediul Seps-Szt-György. Această ligă va sta în legătură cu Emke și cu Kárpát-Egylet, la cari în contra voin Românilor curg mulți bani românesci.

Bandă de hoți internațională. De câțva ani o bandă de hoți compusă mai ales din Greci și Sěrbi a comis o mulțime de spargerii de casse în orașele mari europene. De curând poliția din Budapesta a dat de urmele acestei companii de blăstemați și a pus mâinile pe unii din ei. Din hărțile confiscate dela cei prinși s'au aflat și complicitii lor, pe cum și organizarea sistematică a hoților. Poliția din Pesta punându-se în conțelegere cu polițiile orașelor, pe unde se țineau singuraticii membri ai bandei, a mijlocit prinderea lor. Ei sunt Iosipov Ristici, Pericles Affendakis, Dimitrie Papacosta, Mathias Polio, Vladimir Ristici, Nicolaș Paremuran (prins în München) și Aristid Panarctos (prins în Nizza).

† Ioan Covaci, fost culegător-tipograf în tipografia noastră, după un morb îndelungat a reposat în 16 a. c. în etate de 25 ani.

Cas de mörte. Georgiu Tréncă, paroch gr. cat. în Sângeorgiul de Meseș din tractul protopopesc al Almașului, a reposat în 27 Ianuarie 1895 în al 51-lea an al etății și al 26-lea al preoției saie.

In veți amintirea lor!

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardeal.

E.

Puterea ierarhică a protopopilor.

(Continuare.)

Puterea ierarhică a protopopilor românești din Ardeal pre-timpul principilor calvinesci. Suprimarea episcopatelor sufragane românești din Ardeal de o parte, de alta influința calvină a fostă cauza de căpetenie, că pre timpul principilor calvinesci puterea ierarhică a protopopilor românești din Ardeal a crescut așa de tare, câtă putem să dicem, că puterea lor ierarhică de jurisdicțiune era în adevăr putere episcopescă, și mitropolitul între ei era numai *primus inter pares*.

Isvórele, din cari putem cunoște puterea ierarhică a protopopilor românești din Ardeal de pre timpurile supremației calvine sunt de o parte canónele săbórelor mari ținute în timpurile vechi, érá de alta așa numita „protopopadichia“ lui Petru Maior.

Însuși Petru Maior recunoște, că puterea ierarhică a protopopilor românești din Ardeal de pre acele timpuri întrece drepturile chorepiscopilor anticí, cari după Pravilă singure ar compete protopopilor ca următori a chorepiscopilor. Recunoște Petru Maior chiar și aceea, că unele drepturi ale protopopilor românești din Ardeal espuse în opul său sunt drepturi, cari numai episcopilor le compet.

Vom considera deci acum pre rînd tóte drepturile aceste ale protopopilor, cari sunt mai mari decât ale chorepiscopilor, și prin urmare nu au basă canonică în Pravilă, și apoi vom cerca originea lor.

1. Între drepturile aceste amintim mai întâi dreptul protopopilor de a conferi parochiile din tractul încredințat lor.

Dreptul acesta se vede:

a) Din canonul 9 al săborului mare ținut la anul 1675 sub mitropolitul Sava, care sună astfel:

„Totu protopopul să nu primescă nici un preot în popor, până nu va aduce carte dela protopop, cum s'a purtat.“

Dacă protopopul avea drept a primi preoți în popor, supuse lor, fără ca aceia să fie trimiși de episcopul, atunci avea *eo ipso* dreptul de a conferi parochiile din tractul lor. Și fiind că pôte s'au întimplat abuzuri, de unii protopopi au conferit parochiile la preoți veniți din alte tracte, cari acolo au avut purtare rea, canonul acesta tinde a delatura asemenea abuz și și de aceea prescrie, ca protopopul să nu conferescă parochiile la preoți din alte tracte, decât după ce vor aduce testimoniul despre purtare dela protopopul tractului, unde au funcționat mai înainte.

b) Canonul 10 tot al săborului mare dela 1675 prescrie următoarele:

„Nici un pop în popor fără scirea protopopului să nu se tocmească. Iară carele se va tocmi fără scire, să fie oprită de popie.“

Nefiind pe timpurile acele sistemisate venitele preoților, cum durere în Ardeal prin destule locuri nici astăzi nu sunt sistemisate, se introduse datina urtă și necompatibilă cu demnitatea preoțescă, de preoții se tocmau cu poporul cu privire la venite.

Canonul acesta voescă să facă ordine, și de aceea dispune, ca atari învoeli să nu se mai facă fără scirea și aprobarea protopopului. Din ce éráși se vede, că dacă dela protopop atârna tótă valórea tocmirii preoților cu poporul cu privire la venite, el érá acela, cari conferiau parochiile.

c) Canonul 2 al săborului mare dela 1700 cu privire la lucrul acesta dispune astfel:

„Diaci, cari vor vré să se preoțescă, înainte să mergă la protopop să-și cee carte, și cu carte dela adevăratu duhovnic; și să scie psaltirea de înțeles, și glasurile și tóte tainele bisericii, și până nu va fi la mitropolie 40 de zile, până atunci Vlădica să nu-l preoțescă; și popor să-și caute protopopul, și să aibă a da protopopul o piele de vulpe.“

¹⁾ Manuscrisul Protopopadichiei se află în biblioteca Seminarului din Blășu. S'a publicat în »Sionul Român« din 1865 și 1866, și o parte și în »Istoria bisericei Românilor« de Petru Maior pag. 177 și uu. În formă este o imitațiune după tractatul lui Bingham despre privilegiile Patriarohilor.

²⁾ Protopopadichia § 42.

³⁾ Petru Maior »Istoria bisericei Românilor« partea inedită în »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 150.

⁴⁾ Totu acolo.

⁵⁾ Petru Maior »Istoria bisericei Românilor« pag. 356 și »Acte sinodale« de I. M. Moldovanu t. II pag. 119.

Cuvintele „și popor să-și caute protopopul“, arată evident, că ei conferiau parochiile.

Precum se vede din canonul acesta, se întimpla de protopopul trimitea la sflóire indiviđi fără mai nici o cualificațiune, și mitropolitul pre aceia îi sfinția. Din pricina acesta canonul de sub vorbă prescrie óre care cualificațiune pentru candidații de preoție, și pre lângă aceea să mai petrecă încă 40 de zile la mitropolie, probabilu pentru a învăța mai întâi ritul.

d) Canonul 3 totu al sinodului dela 1700 dispune următoarele cu privire la dreptul acesta al protopopilor:

„Popi, cari vinu dintr'alte țeri, să nu se primescă“ (de protopopul) „până nu vor aduce carte dela Vlădica. Așiderea popi, cari mergu într'alte eparchii“ (tracte protopopesce) „să nu se primescă, până nu vor ave carte dela protopopul lui, cumcă-i om bunu, și și-a plătitu darea, eră care protopopu nu va face așa, să aibă Vlădica a-lu birșuqui cu 24 de dorinți.“

Fiind că, precum se vede din canonul acesta, veniau din țeri străine preoți, pre cari protopopi îi primiau și aședau în parochii, așa spre a face ceva ordine și în lucrul acesta, săborul mare a hotărít în canonul de sub vorbă, ca nici un protopop să nu primescă preoți, cari vinu din alte țeri, fără numai după ce îi va fi primitu în diecesă mai întâi mitropolitul, și le va da despre acesta și adevărínță, potu protopopi să-și așede în parochii.

e) Despre dreptul acesta al protopopilor testifică și Petru Maior cu cuvintele următoare:

„Obiceiul acela purure necurmatu a fostu, ca protopopi să pótă da popóre și preoților celoru ce vinu dintr'alte eparchii (tracte protopopesce) și celoru din eparchiile sale.“

Pre la 1627 mitropolitul nu permitea, ca preoții să se mute dela o biserică la alta fără scirea lui. Se vede lucrul acesta din tocmelele Mitropolitului Dositeiu dela 1627, între cari tocmea 21 suna astfel:

„Popa de va merge la o biserică fără scirea Vlădicăi, se fie lăpădatu din preoție și se-lu de șpan“

2. Protopopi românești din Ardeal avea dreptul de a strămuta în tractul lor pre preoți dela o parochie la alta din cause și motive grele.

Despre dreptul acesta testifică Petru Maior în chipul următoriu:

„Obiceiul acela purure necurmatu a fostu, că protopopi . . . mutându pre un preot dela un sat pentru grele cause să-și de altă biserică și altu popor într'aceiași eparchie.“

Dreptul acesta al protopopilor de a muta pre preoți dela un popor la altul este numai o urmare firască a altor două drepturi. Și aceste sunt dreptul de a judeca în forul lor pre preoți și a-i pedeși chiar și cu pedeapsa lipsirii de beneficiul avut, despre care dreptu am văditu deja în tractatul anterior, și după aceea dreptul de a dispune pre preoți la parochiile din tractul lor.

Căci cine are dreptu de a lipsi pre un preot de parochia sa, și are dreptul de a dispune preoți în parochiile supuse șiei, are *eo ipso* dreptul de a strămuta pre preoți dela o parochie la alta.

3. Avea protopopi românești din Ardeal și dreptul de a lua parte la săborul mare cu votu viril și decisiv alături cu episcopul.

Dreptul acesta se vede invederat din mai tóte urmele istorice vechi, cari ne-au rămasu despre săborul mare.

¹⁾ Pretensiunea, ca candidații de preoție să scie »psaltirea de înțeles« deși este o dispoziție veche în biserica resăritului, și o aflăm și în tocmelele mitropolitului Dositeiu dela 1627. (Cf. Card. Pitra op. cit. tom. II pag. 685) ni-se pare cam esagerată, de-óroce așa ceva și pentru un teologu sistematicu de astăzi încă este prea multu, fiindu psaltirea o carte tare grea de înțeles. Érá pretensiunea ca candidatul să aducă testimoniul și dela duhovnicul său, la care s'a mărturisitu, este o datină veche de a bisericei resăritului.

²⁾ Petru Maior »Istoria bisericei Românilor« pag. 356 și »Acte sinodale« de I. M. Moldovanu t. IV pag. 120.

³⁾ Protopopadichia § 36.

⁴⁾ Petru Maior »Istoria bisericei Românilor« partea inedită în »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 152.

⁵⁾ Totu acolo.

⁶⁾ Veđi mai susu pag. 11 și uu.

amă înse se vede dreptul acesta din urmele acele istorice, în ari dintre membrii săborului mare se amintesc numai protopopii, precum este săborul mare dela 1675 ¹⁾ și cel de sub mitropolitul Sava Brancovici, în care „cu voia și sfatul a toți protopopii s'au rinduită“ cel dintâiu „titorii adeverați și jurați“. ²⁾

Afară de aceea despre dreptul acesta al protopopilor vorbesc Petru Maior și pre larg. ³⁾ La cari mai adaugem numai că, că protopopii și-au păstrat dreptul acesta până în ziua de astăzi, și după ce săborul mare s'a străformat în sinodul diocesă.

4. Protopopii românesi din Ardél se bucură mai departe de dreptul de a avea votul viril în sinodele electorale pentru alegerea mitropolitului. Ne-o spune acesta apriat autorul Zaconicului în partea întâia, în care tractează despre alegerea mitropolitului. ⁴⁾ Ni-o spune mai departe decretul lui Teodosiu Mitropolitul Tergoviștei, prin care adevăresc consacrarea lui Iosif Budai de Piskintz pentru mitropolia Ardélului, în care se cetesc următoarele:

„Alegându de acolo craiul cu totu sfatul țerii și cu voia protopopilor pre kir Iosif ieromonaculă a fi mitropolit în scaunul acesta, ce este mai susu dișă.“ ⁵⁾

Dreptul acesta și-l'au păstrat protopopii până în ziua de astăzi, încât la sinodele electorale pentru alegerea mitropolitului se-care protopopii are votul viril. ⁶⁾ Vorbesc despre dreptul acesta și Petru Maior, și susține, că cu dreptul acesta protopopii românesi din Ardél întrec pre chorepiscopii anticii, cari au avut un asemenea drept. ⁷⁾

5. Aveau protopopii românesi din Ardél până chiar și dreptul de a judeca și a depune pre mitropolitul în săborul mare.

Se vede dreptul acesta al protopopilor din decretul, prin care principele Mihailu Apafy a întărit alegerea lui Iosif Budai de Piskintz în locul Mitropolitului Sava, și în a cărui introducere se cetesc următoarele:

„Facto conventu generali universorum seniorum et pastorum valachorum graeci et rasciani rituum, in eodem generali conventu servatis de jure et eorum Consistorii consuetudine servandis in jus tractus (Szava Brankovics) omnium eorum, quibus accusabatur

scelerum nefandorum ex certis ac plurimis fassionibus legitime collectis in facie Consistorii ejusdem conventus productis, reus compertus, officio suo vladicali dimovendus, ac ne commune etiam pastoratus munus labe aliquo inspergi permittatur, ut ad luendam debitam poenam magistratui saeculari tradatur et extradetur, unanimi voto et suffragio eorumdem pastorum adjudicatus fuisse. . . .“ ¹⁾

Este adevărat, că decretul acesta vorbește de unu conventu „universorum seniorum et pastorum valachorum“, va să dică de unu sinodul din toți protopopii și preoții. Partea leului în sinodele aceste o aveau înse protopopii, cum se vede și de acolo, că Petru Maior dreptul de a judeca și depune pre mitropolitul îl numește dreptul al protopopilor. ²⁾

6. Aveau protopopii nostri din Ardél și foru judecătoresc de întâia instanță, cum am vădit în tractatul anterior, care dreptul în archidieceșă îl au până în ziua de astăzi.

7. În diecesă erau protopopii cele dintâiu persoane bisericesti după mitropolitul. Și această nici nu e mirare, că așa a fost, de-orece întregu clerul consta numai din mitropolitul, protopopii și preoții. Oficialii episcopesci prescriși de Pravila, cari erau cele dintâiu persoane după mitropolitul în diecesă, în biserică românească din Ardél lipsiau putemu dice cu totul. Consistoriul mitropolitului era compus ărași numai din câțiva protopopii. Și așa lucru firesc, că protopopii erau persoanele bisericesti cele de întâiu după mitropolitul.

8. Protopopii aveau dreptul de a da dispenseșii dela mai multe piedeci împiedecătoare de căsătorie.

Despre dreptul acesta al protopopilor amintesc Petru Maior, ³⁾ și dela unele din ele dispenseșii protopopii până în ziua de astăzi.

Petru Maior mai amintesc și de dreptul protopopilor, că după mórtea mitropolitului să administreze averea mitropoliei. ⁴⁾ Dreptul acesta, precum am vădit ⁵⁾ era al titorilor mitropoliei în timpurile mai vechi. Dela timpul de când pentru mitropolii nostri s'a datu dominiul dela Blașu, venitele intercalariului erau ale erariului până la mórtea lui Șuluțu, de când sunt ale fondului preoteselor vèduve și ale orfanilor de preoți.

(Va urma.)

* * *

¹⁾ Petru Maior »Istoria bisericei Românilor« partea inedită în »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 148.

²⁾ Zaconicul în »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 258.

³⁾ Protopopadichia § 44.

⁴⁾ Veđi mai susu pag. 14.

⁵⁾ »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 234.

⁶⁾ »Acte sinodali« de I. M. Moldovanu t. I. pag. 185.

⁷⁾ Protopopadichia § 41.

¹⁾ »Acte și Fragmente« de T. Cipariu pag. 61.

²⁾ Protopopadichia § 44, unde reproduce în traducere o parte din decretul dela 1648 alui Georgiu Rákotzi principele Ardélului, prin care întăresc pre mitropolitul Simeon Ștefanu în locul lui Ilie Orestu judecată și depus de săborul mare.

³⁾ Protopopadichia § 28.

⁴⁾ Totu acolo § 29.

⁵⁾ Cf. Mai susu pag. 21.

Lourdes înaintea forului științei.

De prof. Dr. I. Ackerl.

(Continuare.)

„Un anumit simț de încredere și curaj fost aceea. Am simțit, că pot umbla, și am sculat și am umblat.“

Ernestine Bogendal, din Monrad (Oise), de 20 de ani. De 18 luni suferia ea de umflătură de genunchi împreună cu angylose (amortăia de închietură). Musculatura foarte debilă a șoldurilor îi denega serviciul la umblare. I-se aplicară mai multe mijloce, înse fără efect. Dar când fu cufundată de două ori în apa grotel, după prima încercare deja se simția cu ceva mai bine, după a doua cufundare puse la o parte cărjea. Ea acum umblă destul de bine, numai cât schioțeteză nițel.

Domnișora Sara Aster din Edinburgh a născut la 1859. De când era de 19 ani, suferia de un absces de stomac. În decurs de trei săptămâni se supuse la spălarea stomacului, ăr în decurs de trei ani se făcură la ea probe de inecțiuni cu morfii. Dar apoi începu a simți nise împunsături cum-

plite și durerose dela grôpa stomacului până la crescut. În sfârșit vomiturile îi miroșiau rău și erau negre și îi viniau și când era la fire. Timp de cinci ani zăcu în pat slăbind foarte tare. Călătoria dela London la Paris a fost foarte grea pentru bieta morboasă; o torturau necontentit vomiturile. În starea această sosi la Lourdes. Marți după amăzi se scaldă întâia oră, și în urma scaldei se simți ceva mai ușorată. După a doua scaldă, carea o făcu Mercuri, ameliorarea stării ei ăra deja însemnată, și după a treia scaldă făcută Joi a fost deplin sănătoasă. Și acest stomac voia acum să-și recăstige tot, ce perduse mai înainte, și să dovedescă, că în adevăr nu numai este sănătos, ci și englezesc. Mercuri după prânz, care s'a compus din pâne, carne și cartofi, domnișora Aster află, că acest simplu vipt ou-î e de ajuns, și astfel se duse într'o ospetărie, ca să întregescă viptul din spital, care era potrivit pentru un Liliputan, nu înse pentru o fiică a lui Albion. Ea prânzi deci a doua oră și cu acest prilej ăra consumă o bucată de pâne, două porții de pui fript cu sălată și încă patru cesci de tee. „Nu-mi aduc aminte de

nicu un cas,“ dice raportorul, „unde refnșă-netoșarea să se fi dovedit așa de pregnant ca aci.“

Un alt cas de vindecare miraculoasă întâmplată în Lourdes în luna lui August din anul trecut se referesc la un biet lucrătoriu dela calea de fer din Montiers (departamentul Charent). Pe basa alor două raporturi, ce-mi sta la dispoziție, voiu cerca a descrie, pe cât numai se pôte, cu totă esactitatea acest cas, care și între medicii a produs mare senzație.

Lucrătoriu se numesc Ioan Landry, și locul lui de nascere situat în Franța apusană se ține de acele ținuturi, în cari religiunea este foarte nebăgată în samă. El a fost aplicat la calea de fer, și pentru forța și diligența sa ăra privit de lucrătoriu foarte bun. Era mic de statură, dar structura lui ăra foarte puternică. La toururi pedestre îi trebuia numai jumătate atâta timp ca la alții. Pre acest bărbat-îl ajunse o nenorocire în luna lui Februarie 1890. Cuprins fiind cu încărcarea mărfurilor trebui încă cu alți trei lucrători să ducă o șină de fer vèrsat. Landry se împedecă, cădu la pământ, și șina cu totă greutatea

sa li cădu pe partea inferioară a trupului. Îndată simți mari dureri și trebui să se pună în pat. I-se născu din căderea aceea o suferință foarte grea, ce-l chinuia mai ales în picioare. El deveni total olog așa, că dacă voia să-și mai mute picioarele dintr'o poziție într'alta, era silit, să o facă acesta cu propriile sale mâni.

Societatea căii de fer a dispus, să-l tracteze medicul Gratteau. Inse acesta nu-i putu ajuta nimica. Tot așa de puțin norocos a fost și un al doilea medic din Paris, Dr. Segond. Cest din urmă își exprimă în sfârșit părerea, că e de lipsă o operație.

După ce medicii îi declarară bóla de nevindecabilă, Landry încă în decursul anului 1890 își primi dimisia dela societatea căii de fer. Lipsit de toate mijlocele și chinuit de bóla sa nenorocitul lucrătorii ajunse dimpreună cu familia sa în mare miserie. În această nefericită stare tânji el patru ani de zile. În acest timp soție-sa abia putea să câștige pe zi 30 de sous (1 sou = 5 centime = 2 cr.), din cari mai trebuia să susțină încă pe bătrânii lui părinți și trei copii.

Provedința dumnezească le trimise în acestea zile de nefericire o binefăcătoare, carea îi spriginia cu bani. Acesta aduse morbosului odată ostiea cu apă de Lourdes. El o goli cu deplină încredere. Spre bucuria sa simți el o ușurare momentană. De aci înainte avea cea mai ferbinte dorință de a se duce la grota din Lourdes. Dar acest dor al lui numai preste patru ani, adică în 1894, avea să i-se împlinescă. Soție-sa îi petrecu până la Angoulême, unde locuia bătrâna ei mamă, și de unde un tren separat avea să ducă pe cei ce luară parte în pelerinajul național.

Tot, ce avea soția lui Landry, erau 15 sous, ce-i păstra în buzunariu, și afară de aceea încă nisce bureți, ce dînsa voia să-i ducă mamei sale. Ea ajută bărbatului său, să se urce în vagon, și se despărți de el poftindu-i călătorie fericită.

Atunci se auzi o voce din mijlocul pelerinilor. Era Abbé Courneau, directorul cetui pelerinilor din Poitiers, care întrebă pe soția lui Landry, că de ce nu călătorește și ea împreună, ci-și lasă singur bărbatul în o cale așa lungă?

„N'am bani!“ răspuse sermana femeie. La acesta se simți apucată de nisce

mâni străine și împinsă în cupeu, unde bărbatul ei zăcea întins pe așternutul său.

Portariul îi svirli bureții înăuntru, o mână necunoscută îi dade un bilet, trenul pornesce, și astfel călătoresc cei doi soți împreună către Lourdes.

Amintisem, că totă averea acestor doi peregrini era de 15 sous. Cu aceștia trebuia ei să facă deci o cale așa de lungă, ca și care nici unul din ei nu făcuse nici odată în viața sa.

Marți în 21 August dimineața sosiră în Lourdes: el zăcînd bolnav, ea sprintenă și sănătoasă, îmbrăcată în vestimentele de rând, în cari voise să cerceteze pe mamă-sa în Angoulême.

Dela gară lucrătorii total olog fu dus de-a dreptul la grota. Aci nu trebui, să aștepte mult. Când după scaldă cea dintâi în piscină fu ridicat, se simți ceva mai bine: trupul i-se părea pătuns de viață nouă, dar membrele inferioare îi erau încă tot înțepenite și nesimțitoare.

În ziua următoare, Mercuri, se scaldă a doua oară. În acest timp soție-sa ședea pe o laviță pe piatră în fața piscinelor. Mulțimea, ce se ruga dinaintea ei, o împedea întru a pute să vadă pe bărbatul său bolnav. Deodată se produce o mișcare în mulțime. Soția lui Landry aude strigări de bucurie, ea vede omenii fugind la un loc și „O minune, o minune!“ aude ea strigînd. — „O,“ dîse sermana femeie, „cît de fericit va fi acel om, și ce bucurie va fi pentru cei ce-l aduseră aici!“ Vindecatul merge spre laviță. Ea despre toate încă nici idee nu are, până când vede o blusă vinetă. „O, dacă el ar fi acela!“ suspină dînsa și sculându-se de pe laviță merge întru întimpinarea lui. El este întru adevăr. Trămurînd de surprinderea cea mare erumpe ea în lacrimi, și el trebui să-i istorisescă ei, mulțimii agitate și mai târziu medicilor esaminători, cum a decurs această repentină schimbare în starea lui sanitară. Abia atinse apa cu picioarele sale, când i-se înfioră tot trupul. I-se păru, că i-se deslegă picioarele de nisce lanțuri grele, și nervii îi păreau a fi treziți spre o nouă viață. Lucrul cel dintâi al soților fericiți fu, că merseră la grota, unde cel vindecat începu a se ruga nespun de mișcat.

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află în vânzare:

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Formatu 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. Prețulu nelegatū fl. 2.80, era legatū în piele fl. 3.80.

Cestuni

din

dreptul și istoria bisericeii românești unui studiu apologeticu din incidentulū invectivelor „Gazetei Transilvaniei“ și a dlui Nicolae Densușanū asupra Mitropolitulu Vancea și bisericeii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețulu 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețulu 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Pregătire la mórta, adică consideratiuni asupra maximelor eterne folosite tuturor pentru meditare și preoților spre a predica, de *Alfonsă Maria de Liguori* Doctoru alu Bisericeii. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blasiu 1893. Tipografia Seminarulu archidieceșanū. Oplu are 425 p. 8° micu. Prețulu 80 cr. Editura societății.

Triodū, crudo fl. 6.50, legatū în piele și cu copcii fl. 10.

Orologeriū, crudo fl. 2.80, legatū în piele fl. 3.80.

Apostoleriū, folio, crudo fl. 4.40, legatū în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Editor și redactor răspunđător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 65—1895.

(6) 2—3

Edictū.

După ce Parasceva Dobra gr. cat. din comuna Bendorf, legiuita soție a lui Ios Cristea gr. cat. őr din Bendorf trecuți acum 4 ani, și-a părășit pe legiuitul său bărbat fără ca se i se pótă erua ubicatiunea aceleia se citeză prin acesta, ca în termin de un an și o zi, să se presente înaintea subscrișului for matrimonial, căci la din contră, procesul divorțial urdit în contra-l, se va pertracta și decide ei.

Dela forul matrimonial de I Instanță deleg. al protopopiatulu Cichindel gr. cat. Secădate la 8 Februaru 1895.

D. Cutean,
protop. pres. for. matrimon.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulū Clerū greco-catolicū, că precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de

Iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelorū, în ce privesce lucrulū de mearș și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu așdarea acelorū obiecte în fața loculu, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū ou plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au căștigatū recunoscere deosebită, și tóte mă îndreptățescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mă va împărtăși ocașionalmente de prețuita-l încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritū renumele celū bunu, care mi-l'am căștigatu până acum.

Prin tarifulu de zone dispărîndū depărtările, prin acesta capacitatea de concurență mi-s'a mărítū.

Rugându-mē pentru prețuite comandē sum

Oradea-mare, 10 Ianuariū 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. bisericescū.

(7) 2—?